Raadsvoorstel

Datum Raadsvergadering:	
Agenda nr:	
Onderwerp:	Zienswijze ontwerp Gemeenschappelijke Regeling Baroniesamenwerking
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Starmans - Gelijns Wethouder Schouw
Van:	Saskia de Smet
Telefoonnummer:	4221
Email:	saskia.desmet@etten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de ontwerp gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie (bijlage 1) en de Toelichting op de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie (bijlage 2);
2. Een eventuele zienswijze over het ontwerp van de regeling naar voren te brengen bij ons college.

Inleiding

De Baronie vormt een krachtige regio die door samenwerking aantrekkelijk en relevant wil zijn en blijven. Gezamenlijk werken we aan een leefbare en veerkrachtige regio voor iedereen. Dit alles draagt bij aan een relevante en aantrekkelijke regio. We streven – zowel regionaal als bovenregionaal – naar niet meer, maar betere en efficiëntere vergaderstructuren. De samenwerking tussen de 10 gemeenten is eind vorig jaar (december ’24) door instemming van de colleges gestart als samenwerking tussen colleges. Hierover stuurden we u op 4 december een brief. De brief is opgenomen als bijlage 4. We zijn vanaf 1 januari 2025 als netwerksamenwerking gestart. In 2025 werkten we aan het verder formaliseren van de samenwerking. Dit doen we door deze vorm te geven door middel van een gemeenschappelijke regeling (hierna: GR) en inhoud te geven aan de hand van een kernagenda. Dit voorstel gaat over de Gemeenschappelijke regeling. De gemeenteraad wordt gevraagd al dan niet een zienswijze geven over de GR.

Beoogd effect en evaluatie:

De raad in de gelegenheid stellen bij het college een zienswijze uit te brengen op het concept van de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie. De gemeenschappelijke regeling heeft als doel om de democratische legitimiteit te borgen. Zo zijn de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiering effectief en efficiënt vastgelegd.

Argumenten

1.1 De samenwerking in de Baronie willen we verder versterken.
De gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert zijn samen als 'de Baronie' een Daily Urban System (DUS). Dit wil zeggen dat het een netwerk van steden en dorpen is waarbinnen de belangrijkste bewegingen van haar inwoners plaatsvinden. Het is het gebied waar men woont, werkt, recreëert en voorzieningen benut. Iedere gemeente heeft hierin zijn eigen unieke kwaliteit. Dat we met de Baronie een krachtige regio hebben, wil nog niet zeggen dat we de kracht ook optimaal weten te bundelen en te benutten. Daarvoor is het nodig de samenwerking verder te versterken, om zo het beste uit onze regio te halen.

1.2 De gemeenschappelijke regeling borgt democratische legitimiteit van de samenwerking
Door middel van de gemeenschappelijke regeling zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiering vastgelegd. Zo is het voor eenieder inzichtelijk wat de samenwerking inhoudt. Verder geeft de gemeenschappelijke regeling gemeenteraden de gelegenheid zienswijze uit te brengen op de begroting & kernagenda.

1.3 Samen met uitvoeringskracht werken aan de grote maatschappelijke opgaven
Maatschappelijke opgaven worden steeds complexer en grensoverschrijdender. Daarmee groeit de dringende noodzaak voor samenwerking tussen onze gemeenten. Dat heeft deels te maken met de schaalvoordelen die samenwerking in organisatorisch opzicht biedt. Maar het komt ook omdat deze uitdagingen zich niet beperken tot één gemeente of een klein deel van de regio. Om eens een voorbeeld te noemen: de huisvesting van bijvoorbeeld Oekraiënse ontheemden of van andere doelgroepen kan het beste worden aangepakt als we dat in regionaal verband en in onderlinge afstemming doen. Door samen te werken, kunnen we onze uitvoeringskracht vergroten en beter inspelen op de behoeften van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

1.4 Maatschappelijke partners organiseren zich ook op regionale schaal
Een andere belangrijke ontwikkeling is dat onze maatschappelijke partners zichzelf ook steeds meer op regionale schaal gaan organiseren en over gemeentegrenzen heen met elkaar gaan samenwerken. Want ook daar leeft het besef dat de grote maatschappelijke opgaven zich niet houden aan de grenzen die in bestuurlijk Nederland zijn getrokken. De aanpak van deze opgaven vraagt ook steeds meer om samenwerking, op regionaal niveau, tussen ons als gemeenten en andere partijen (maatschappelijke partners, bedrijven, instellingen voor zorg, welzijn en onderwijs). Samenwerking biedt ons ook de kans een sterkere positie in te nemen in het gesprek met de provincie en het rijk. Op die manier kunnen we meer invloed uitoefenen op de besluitvorming, in Den Bosch en in Den Haag, op de besluitvorming die ons raakt.

1.5 De gemeenschappelijke regeling maakt dat de Baronie dezelfde samenwerkingsvorm heeft als Regio Hart van Brabant

Met de GR is Regio De Baronie zichtbaar op gelijke hoogte met Hart van Brabant wat bevorderlijk werkt in het samenwerkingsverband Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) waar beide gemeenschappelijke regelingen deel van uitmaken. De SRBT is het samenwerkingsverband van de negentien gemeenten van De Baronie en Hart van Brabant, vier waterschappen, de provincie Noord-Brabant en het Rijk. Een regeling met openbaar lichaam is in principe de zwaarste vorm omdat de regeling daarmee rechtspersoonlijkheid verkrijgt. De gekozen vorm met openbaar lichaam biedt namelijk de mogelijkheid om medewerkers in dienst te nemen die de samenwerking kunnen faciliteren, de kernagenda kunnen opstellen en de programma's van de kernagenda kunnen oppakken.

1.6 De ontwerpregeling is een collegeregeling waarin geen bevoegdheden worden overgedragen.
Een tweede belangrijk kenmerk van de regeling is dat de raden geen bevoegdheden op grond van wet- en regelgeving overdragen aan de GR. De gemeenschappelijke regeling regelt het toekennen van een overleg- en adviesfunctie aan met name de diverse portefeuillehoudersoverleggen. In die zin is er dan ook sprake van een gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam in een zo licht mogelijke vorm. Het gevolg hiervan is dat besluiten die in Baronie verband genomen worden altijd door de afzonderlijke colleges van de deelnemende gemeenten moeten worden genomen.

1.7 De GR is tot stand gekomen met input van gemeenteraden.
De regeling die nu voor u ligt is eerder zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken. Ook is er gedurende de regionale radenbijeenkomst van 21-5 een toelichting gegeven over de beoogde gemeenschappelijke regeling. Verder is hier het gesprek gevoerd met de aanwezige raadsleden over aandachtspunten bij de vorming van de gemeenschappelijke regeling. De ontwerpregeling is met deze reacties verrijkt.

2.1 In de wet gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat gemeenteraden een eventuele zienswijze uit kunnen brengen op de ontwerpregeling
Dit raadsvoorstel biedt de gemeenteraad deze mogelijkheid. In bijlage 3 is een beoordeling opgenomen van de GR aan de hand van wetgeving en de nota verbonden partijen. Deze kan gebruikt worden bij het formuleren van de zienswijze.

Alternatieven/varianten

Voor dit voorstel zijn geen alternatieven of varianten te benoemen. Het is wettelijk vastgelegd dat een eventuele zienswijze gevraagd wordt aan de gemeenteraad.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Gesprekken over de taakverdeling van de RWB en de Baronie zijn gaande.
Regio West-Brabant (verder: RWB) is met het vaststellen van de Strategische Agenda 2024-2028 inhoudelijk een nieuwe koers ingeslagen. Daarnaast is het samenwerkingslandschap met de vorming van de Baroniesamenwerking en de stedelijke regio's Stedelijke Regio West-Brabant en Stedelijke Regio Breda-Tilburg veranderd. Deze ontwikkelingen zijn invloed op het takenpakket van RWB. De samenwerking rondom de thema's Mobiliteit en Ruimte is grotendeels beëindigd omdat de stedelijke regio's daarvoor de meest aangewezen overlegtafels zijn geworden. Over enkele resterende onderwerpen lopen gesprekken. Een bestuurlijke begeleidingsgroep buigt zich over de gewenste governancestructuur van 'RWB-nieuwe stijl'. Deze besluitvorming zal uiteraard ook voorgelegd

worden aan de deelnemende gemeenten en in geval dit een wijziging van de bestaande GR RWB inhoudt, zal de gemeenteraad om een zienswijze worden gevraagd.

Toelichting

Financiële toelichting

In 2023 hadden we voor de jaren 2025 en 2026 €40.000,- gereserveerd. De financiële bijdrage per inwoner wordt hoger. Dat betekent dat we voor 2025 hebben besloten bij te ramen en dit te dekken vanuit de post Onvoorzien. Dit is opgenomen in de bestuursrapportage 2025/kadernota 2026. Voor de samenwerking vanaf 2026 zullen we in de begroting 2026 het benodigde bedrag (± €80.000,-) voor de samenwerking structureel opnemen.

Juridische toelichting

Op grond van artikel 1 lid 3 van de Wgr kan uw raad zijn zienswijze over de ontwerpregeling naar voren brengen bij het college.

Overige toelichting: Betrokkenheid raden

We gaven al aan dat we gezamenlijk werken aan een leefbare en veerkrachtige regio voor iedereen. Dit alles draagt bij aan een relevante en aantrekkelijke regio. We streven – zowel regionaal als bovenregionaal – naar niet meer, maar betere en efficiëntere vergaderstructuren. En naar meer en betere betrokkenheid van de gemeenteraden. Want we vinden het ook belangrijk dat de raden van de tien gemeenten zich betrokken gaan voelen bij deze samenwerking en de mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen. De manier waarop dat vorm krijgt, is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Maar daarnaast heeft de raad meer mogelijkheden. Bijvoorbeeld door te gaan werken met een regionale raadsadviescommissie. Het is aan de raden zelf om daartoe een besluit te nemen.

Duurzaamheid

Het voorstel voor de GR en de gevraagde zienswijze heeft geen directe raakvlakken met People, Planet, Profit.

Planning

<u>Voorgeschiedenis</u>

<u>2023-2024</u>
Na een eerste verkenning van de samenwerking in Baronieverband is in 2023 en 2024 verder gesproken over verdere intensivering van de samenwerking. Het werken met de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT) zorgden voor een versnelling. Hart van Brabant was immers al een volwaardig samenwerkingsverband. Om als Baronie daar stevig in te kunnen opereren, was verdere professionalisering nodig.

<u>Eerste structuur in 2024</u>
Colleges kwamen samen en een eerste structuur is opgezet om dit verder uit te werken. Aangestuurd door een bestuurlijke stuurgroep, waar wethouder Schouw aan deelnam, en een ambtelijke stuurgroep is gewerkt aan verkenningen door een werkgroep fysiek, een werkgroep sociaal en een werkgroep governance.

Meenemen gemeenteraden

Zowel door raadsinformatiebrieven (juni en november 2024) als in brede radenbijeenkomsten (10 februari en 21 mei 2025) zijn de gemeenteraden van de Baronie meegenomen in deze ontwikkelingen. In december namen de colleges het besluit om de samenwerking in een GR uit te werken. Daarover stuurde het college de gemeenteraad een brief (zie bijlage 4). Ook heeft een informele ambtelijke informatiebijeenkomst plaatsgevonden (24 februari 2025).

Vervolg na eventuele zienswijze

De eventuele door uw raad uitgebrachte zienswijze, brengt het college in bij de bestuurlijke regiegroep. De bestuurlijke regiegroep bestaat uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Alle uitgebrachte zienswijzen worden betrokken bij het afronden van een definitief voorstel. Dat voorstel wordt vervolgens aan de colleges van de Baroniegemeenten aangeboden. Dit gebeurt in het 4e kwartaal van 2025. Zoals de wet voorschrijft, neemt het college dan eerst een voorgenomen besluit over de regeling en vragen wij u daarna toestemming om een definitief besluit te kunnen nemen. Wanneer alle colleges een definitief besluit hebben genomen, kan na bekendmaking van de regeling, deze in werking treden.

Communicatie en participatie

Om tot deze gemeenschappelijke regeling te komen is zowel ambtelijk en bestuurlijk een consultatieronde geweest. Daarnaast zijn ook de gemeenteraden betrokken gedurende de regionale radenbijeenkomst van 21 mei. De opgehaalde input is verwerkt in de GR die nu voor een eventuele zienswijze is geagendeerd. Op 29 september 2025 volgt een radenbijeenkomst waarbij de kernagenda onderwerp van gesprek zal zijn.

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie
2. Toelichting Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie
3. Beoordeling GR aan de hand van de Wgr en de Nota Verbonden Partijen
4. Raadsbrief besluit Samenwerking in de Baronie december 2024

Etten-Leur, 1 juli 2025

burgemeester en wethouders,





N.J. (René) Reijngoudt
gemeentesecretaris

drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
burgemeester